

nufaca

nº1 - diciembre 1977

EL MERCAT DE PUIGCERDA

XXXXXXXXXXXX

CRONICA D'AGE

XXXXXXXXXXXX

LA MOLINA: Un bellvitge en la cerdaña

XXXXXXXXXXXX

LLIVIA: Cuando el vicio se convierte en costumbre

ELECTRICIDAD - RADIO - T.V. COLOR

Supermercado Electrodomésticos de grandes marcas

BENAVENT - PHILIPS - CROLLS - KELVINATOR - MIELE

REGUANT

Escuelas Pías, 3
Plaza Cabrinetty, 13
Coronel Molera, s/n

PUIGCERDÀ

Tel·fs 88 01 82
88 05 74

FINCAS ESTAÑOL

**VENDA DE TERRENYS, PARCELES, PISOS,
XALETES I APARTAMENTS**

Carrer Espanya, 22

Tls: 88-07-00 – 88-06-83

PUIGCERDA

rufaca

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ
"AMICS de Cerdanya".

Número 1. Desembre, 1977
Preu: 35 ptas.

CONSELL DE REDACCIÓ:

DIRECTOR

Armando García Descalzo

REDACTORS

Rosa Aguilar
F. Xavier Bosom
Alfons Brosel
Margarida Grabalosa
Joan Gumbert
Carmina Moncau
Carme Moreno
Joan Muntaner
Josep Peitx
Joan Planella
Maria Pujol
Antoni Sánchez
Joan Sariol
Ramon Serra
Josep Mª Tosas

COL·LABORADORS

Josep Aguilar
Salvador Galceran
Joan Llauro

EQUIP DE DISENY I FOTOGRAFIA

Alfons Brosel
Rosa Mas
Antoni Sánchez
Antonio Robles

CORRECTORS

Joan Muntaner
Xavier Pujol
Joan Sariol

Edita: AMICS DE Cerdanya
Passeig 10 d'Abril s/n
PUIGCERDA

PUBLICACIÓ MENSUAL

La direcció de la revista no es fa res-
ponsable dels judicis personals dels
seus col·laboradors.

EDITORIAL

Rufaca ja és al carrer. En tenim ganes! Aquesta revista que sortirà cada més vol ser l'instrument de comunicació, no solament dels socis d'Amics de Cerdanya, sinó de tota la comarca.

Per a la vida de qualsevol comunitat, petita o gran, és imprescindible, apart d'unes elementals normes de convivència, una informació objectiva i honesta. Moltes vegades aquesta manca d'informació ha provocat mals entesos i situacions anormals. Per tant, concients d'aquesta necessitat, intentem crear una revista d'informació i opinió que reflexi veritablement els problemes de la nostra comarca, però, considerant que no ha de ser una tasca solament nostra, demanem des d'aquí la vostra col·laboració perquè realment sigui una revista de i per la Cerdanya.

En poques paraules, tot aquell que cregui tenir quelcom a dir té aquesta revista a la seva disposició.

Confiem que amb la participació de tots, anirem, realment, dia a dia, FENT POBLE.

SUMARI

<i>Editorial</i>	3	<i>Ensayament:</i>	
<i>A todos: Y en particular a cuantos</i>		<i>Alfons I.</i>	15
<i>hombres</i>	4	<i>El fracaso escolar de los niños</i>	
<i>Enyorances</i>	5	<i>con inteligencia normal.</i>	
<i>Actualitat Cerdana:</i>		<i>Esports</i>	16
<i>El mercat de Puigcerdá.</i>	6	<i>Sanitat</i>	19
<i>La Molina:</i>		<i>Lletres.</i>	20
<i>Un Bellvitge en la Cerdanya.</i>	7	<i>Informació.</i>	21
<i>Crònica d'Age.</i>	8		
<i>Amics de la Natura</i>	9		
<i>El Trial</i>	10		
<i>Desde l'arxiu</i>	11		
<i>Col·laboracions:</i>			
<i>Llivia, cuando el vicio se con-</i>			
<i>vierte en costumbre</i>	12		
<i>Sueño de una oscura noche de in-</i>			
<i>vierno</i>	13		
<i>Cara a cara</i>	13		
<i>Recull</i>	14		
<i>Rufacades</i>	14		

A TODOS: Y EN PARTICULAR, A CUANTOS HOMBRES DE BUENA VOLUNTAD AUN NO NOS CONOCEN:

Porque estas primeras líneas quieren ser, a la vez de presentación y saludo, llamada. Presentación de unas páginas que esperamos leáis, mensualmente fieles. Llamada a una colaboración que las haga posibles, mensualmente mejoradas. Porque Rufaca es, ante todo, un ilusionado proyecto de trabajo en común, limpio, desinteresado, sin prejuicios...; dirigido, como reza la dedicatoria, a todos los hombres de buena voluntad. Sin subterfugios, sin malas artes. Que nace, eso sí, sin hipotecas de ningún tipo, porque no pertenece a partido político alguno y tampoco será cauce ni estará el servicio de intereses económicos o ideológicos, cualesquiera que éstos sean. Que proclama su independencia frente a cualquier persona, grupo, entidad o fuerza política; sin ningún prejuicio hacia ellos. Pero, eso sí, que mantendrá posiciones críticas frente a todo lo criticable.

Como revista independiente está obligada a ser imparcial, y jamás, conscientemente, se expondrá al señuelo de la parcialidad. Pero, por lo mismo, estará abierta a cuantas inquietudes quiran ser impresas. Rufaca será un foro, un ruedo permanentemente abierto a las ideas y colaboraciones de todos, cualesquiera que sea el campo ideológico y laboral de procedencia.

Esto, y no más, es, o mejor, pretende ser Rufaca: Barro virgen a disposición de cuantos alfareros lo deseen. Porque hay posibilidad de modelar formas y motivos para todos. Y si no, libertad para crear moldes propios. Sólo se requieren buenos deseos, limpieza de ánimo y la mejor de las voluntades. Lo demás será consecuencia.

ARMANDO GARCIA

*Escribo
en defensa del reino
del hombre y su justicia. Pido
la paz
y la palabra.*

Blas de Otero

RESTAURANT-BAR DOSTA

*Menjar, ho fa qualsevol
a la muntanya o a la costa
però lo que és menjar a gust
no més a Casa DOSTA.*

Carrer José Antonio, 30 Tl. 88-03-20
PUIGCERDA

BODEGA LLIVIA

TUDO EN BEBIDAS

Avda. José Antonio, 13
LLIVIA

TI: 89-61-61
89-61-41

ENYORANCES

ENYORANCA O RECORDS

No podria pas deixar passar la seva modesta col·laboració a aquesta nova "Revista RUFACA", nom que em recorda la meua infantesa. Passada a aquestes fermoses terres cerdanes.

Els parents deian (Mal llamp ens partís!): gosar venir amb aquesta RUFACADA, però tots molt contents d'haver estat reunits altra vegada.

De tornada ens portaba a cavall d'un carro el Buscail fins a la Guingueta (avui

FA MOLTS ANYS.

Foren els dies 7, 8 i 9 d'agost de 1877, ara fa cent anys, quan visità per primera vegada la nostra Cerdanya el gran poeta català Verdager. Així fou. Camí de Lourdes i abans d'un llarg viatge de vacances que efectuà el nostre poeta mossèn Cinto el 1877 a través del Pirineu, restà la nostra vil·la, amb mossèn Collell.

Carretera de la Guingueta

Nascut a principis d'aquest segle a un poblet a tres quilòmetres de la vila de Puigcerdà, i que als sis anys ja em portaren a viure a dita vila, i recordo els viatges que fèiem sempre a peu des de la vila al poble de Porté on hi vivia l'àvia.

Quantes vegades el vent de la RUFACA ens agafava al arribar al "forat de Querol" i semblava que ens tenia de barrar el pas, però nosaltres amb el delit d'anar a veure tota la família de Porté, no tornàvem pas enrera i en arribar allí ens esperaven a més de tota la família, un bon tros de carn de bou, estofat amb peres d'hivern, que quan destapaven la "cucote", i quina flaire en sortís, a i que n'era de bò menjat a la vora del foc a terra.

Bourg-Madame).

Foren uns moments de felicitat, després d'haver escamotejat el famós vent de la RUFACA, amb les galtes vermelles i tallades per fred i quina joia al arribar a casa i desfer el fercellet que l'àvia ens havia preparat amb aquell olorós formatge de tupí! En aquell temps que bò era tot!

Per això i d'altres coses estic content de ser fill d'aquesta Cerdanya.

Pep Aguilar i Colomer

NOTA: "Mal llamp ens partís!" és una dita molt usual a la gent d'aquelles contrades en aquell temps.

Arribaren a Puigcerdà el 7 d'agost, i hi restaren tot l'endemà; foren aresos, i sens dubte informats sobre les coses de Cerdanya, per l'historiador fill de Llivia, Lluís Cutcher, i per l'erudit farmacèutic Josep Mª Martí. El dia 9 els dos amics sortiren de Puigcerdà, digueren missa a la Tor, i carretera amunt aconseguiren la diligència d'AcS.

Norament el mes d'agost de 1880, i després de vuit dies a Nùria, viingué a Cerdanya. Aquella vegada preferí Llivia per a la seva estada, ja que la trobava més camperola i no tan gran. Mossèn Cinto visità la nostra comarca altres vegades. Un altre dia, i assessorats pels treballs d'estudiosos com mossèn Collell i J.M. Casacuberta, relatarem altres visites i anècdotes.

NOSTALGIC.

ACTUALITAT Cerdana

EL MERCAT DE PUIGCERDÀ.

per Joan Mas.

per M. Tosas

per M. Vilà.

Des de fa un dies corre el rumor que el mercat de Puigcerdà el volen canviar d'emplaçament. Per raons d'espai, diuen, doncs el passeig de l'Església ha quedat petit per a acollir el cada vegada més nombros contingent de marxants que hi té. El rumor era cada vegada més insistent, però anava canviant de to, en centar-se en el cas de que en llocs de canviar-lo el que es volia fer era partir-lo, portar-ne un troç (concretament les parades deroba) a la plaça Cabrinetty.

De seguida saltava la pregunta: Perquè? La primera contesta podia ser l'esmentada de dificultats d'espai, però, perquè partir-lo? Perquè trancar precisament una de les característiques del mercat: el fet de poder trobar tot un reguitzell de productes en el mateix lloc? Se'ns digué que, d'aquesta manera, la gent voltaria d'un cantó a l'altre del poble i en sortirí més beneficiada la població, doncs tots els comerços tindrien més vida. Com que la resposta no ens convenia, ens va assaltar un dubte: no serà un nou intent per a matar, per a fer desaparèixer el mercat? No, no podia ser. Aquí interessaria que es morís?

A la Cerdanya? No, doncs són molts els cerdans d'un cantó i altre de la frontera, que aprofiten venir el diumenge per a donar un volt pel mercat i per la vila omplint els seus cabaços.

A Puigcerdà? No ho creiem pas. Són moltíssims també els que van al mercat. I està clar, no tots els de Puigcerdà tenen comerç, ni molt menys! I encara que fossin majoria els comerciants, qui els impedeix de posar-hi també una parada, siguent que fins i tot les tarifes impositives que cobra l'Ajuntament són més barates per a tots aquells que tinguin botiga oberta a Puigcerdà?

L'Ajuntament? Tampoc no creiem, perquè el seu deure és defensar els interessos de tota la població, no sols els d'un sector determinat, i ja hem dit que no tothom és comerciant.

Efectivament, no ho volia ningú, i per tant s'ens esborrà el dubte. Però... ens en vingué un altre. Si ningú el volia fer desaparèixer, a qui podia interessar partir-lo, ferir-lo, en altres paraules? I tornàren a repassar el ventall de possibilitats que s'ens oferien.

Aquesta vegada començarem pels propis marxants. Indubtablement, teniem clar que la resposta seria que no voldrien ferir-lo, doncs es farien mal ells mateixos. Malgrat això, es va fer un sondeig per a saber la seva opinió exactament. I els resultats venien a reafirmar la nostra suposició: un 71,79 % eren radicalment partidaris de no partir-lo. Un 10,27 % no opinaven, i la resta, és a dir, el 17,94 %, i aduint raons d'espai, sí que volien mig-

traslladar-lo.

Podia interessar, potser, als comerciants de la plaça Cabrinetty. Però d'aquesta manera, el barri de l'Estació... i el de Sant Martí... i el de la Baronia... i la gent de la plaça Barcelona... la del Campanar... la del carrer Major... la d'Escoles Pies... la d'Age, la de Lilalovent, i... (aquí fiqueu-hi qualsevol carrer, plaça o carreronet) voldria el seu troç de mercat, i aleshores ja no el tindriem, per això no creiem que els pugui interessar que es parteixi.

A l'Ajuntament, podria interessar-li? Pensem que tampoc. I precisament perquè l'hi portaria més maldecaps que satisfaccions. Maldecaps en qüestió de circulació de vehicles, doncs no sabrien on posar els cotxes que estan aparcats a la plaça Cabrinetty, i si avui, a l'hivern, no és massa problema, ho seria, sens dubte, a l'estiu. I els taxistes, on els posarien?

Potser interessaria als compradors? No! està clar. Imaginuen com seria de divertit anar d'un punt a l'altre carregats com burros?

Bé, també podem esborrar aquest dubte. I com que no trobem a ningú que pugui estar interessat en fer desaparèixer el mercat, o en partir-lo, creiem que el millor serà deixar-lo, allà on és i en tot cas estudiar millor la distribució de les parades per a resoldre el problema de l'espai.

UN BELLVITGE EN LA CERDANYA.

Una urbanización para 12.000 habitantes, a la salida del Túnel de toses en La Molina.

En el municipio de Alp-La Molina, y concretamente en la zona denominada "Pabordá" se pretende aprobar un Plan Parcial que permitiría la construcción de hoteles y apartamentos que representarían una concentración humana superior a los 12.000 habitantes, cifra equivalente a la que actualmente tiene toda la comarca de La Cerdanya.

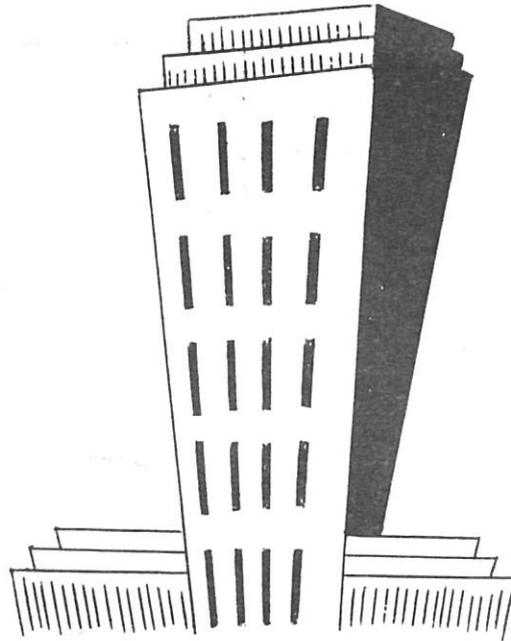
El Plan Parcial se basa en que el municipio de Alp-La Molina no tiene Plan General de Ordenación, lo cual no es cierto. Existe Plan General aprobado definitivamente el 7 de octubre de 1.966 y el sector donde se pretende desarrollar el Plan Parcial está calificado como Zona Rústica: "zona destinada a explotaciones agrícolas y forestales".

La superficie total del Plan Parcial es de 488 ha., pero las hectáreas que realmente se urbanizan son sólo 64, tal como reconoce el propio Plan al efectuar el Estudio Económico. Las restantes 424 Ha., actualmente son de Bosque, que afortunadamente el Plan deja tal como está, y solamente se utilizan para que computen al calcular la edificabilidad y la densidad correspondientes a todo el Plan deja tal como está, y solamente se utilizan para que computen al calcular la edificabilidad y la densidad correspondiente a todo el Plan Parcial.

La mayor parte de las hectáreas realmente urbanizadas lo serán en edificaciones de cinco plantas para ubicar apartamentos y hoteles, sin fijar el porcentaje de cada uso; una pequeña porción de estas 64 ha. se destina a parcelas para edificar viviendas unifamiliares (Chalets).

Así pues si nos ceñimos a estas 64 ha., resulta una densidad real del sector de 187 habitantes por hectárea. Es interesante comparar esta cifra con la densidad de algunos barrios de Barcelona, así por ejemplo, la densidad aproximada de Sants, Poble Sec, Poble Nou, Bessó, etc., es de 200 hab/Ha. Esta gran densidad real en una comarca de alta montaña, en una implantación cuya finalidad es ofrecer viviendas para segunda residencia, para que familias de las grandes ciudades puedan respirar "aire puro", es sin duda una contradicción.

A todo esto hay que añadir, que la entidad promotora consiguió el 28 de octubre de 1.976 la declaración de "Centro de Interés Turístico Nacional" para este sector ahora objeto del Plan Parcial "LA MOLINA PARK".

Si bien esta declaración que implica la posterior tramitación del correspondiente Plan Parcial, no puede modificar las prescripciones del Plan General, resulta incomprensible que el Ministerio de Información y Turismo conceda esta declaración en contra de las determinaciones fijadas por un Plan General de Ordenación debidamente aprobado.

El PLAN con todos los documentos que lo integran está expuesto hasta el día 30 de diciembre en las oficinas del Ayuntamiento de Alp, a fin de que hasta la citada fecha puedan presentarse las reclamaciones o sugerencias que se estimen oportunas.

Antoni Teignier.

TINTORERIA MAS

ESPECIALITAT AMB ANTILOP I PELL

NETEJA EN SEC

Carrer Espanya, 39

Tl. 88-06-46

CRONICA D'AGE

AGE (dit "Aja" en termes administratius), és un petit poble d'aquells que *no es noten, amb els seus petits problemes*. Problemes que no es pantegen a nivell públic i pels que no es troba solució a nivell oficial.

Per què no es plantegen a nivell públic? La resposta és clara. No hi ha cap institució en el poble que funcioni per a tractar-los i buscar solucions. Suposant que hi fos (més endavant esperem que sí), es trobaria limitada a uns temps d'actuació determinats que venen donats en funció de la feina del camp, que fa que en èpoques de feina es treballi de sol a sol. Però hi ha un temps que la feina afluixa i que permet al pagès asseure's a la vora del foc, anar a l'hostal, fer comptes i projectes i tantes coses més, moment que s'hauria d'aprofitar per a tractar a nivell de veïns, els problemes que hi ha al poble. Veïem d'un primer cop d'ull que són de dos tipus: els propiament agraris, que van lligats a la resta de la comarca, i els comuns de tots el veïns, propietaris o no. En aquest primer full, tractaré d'enfocar alguns d'aquests problemes comuns, deixant els primers per a ser enfocats i tractats públicament en aquesta publicació per la gent que els coneix, els pateix i els viu.

Quant a problemes comuns, em limitaré a fer una exposició permetent sempre tenir tot seguit una o diverses alternatives de solució.

Un dels problemes que aixeca més veus és el de l'enllumenat públic. Gaudeixen (sí es pot dir així) els carrers d'Age d'unes quantes bombetes, amb un disc al damunt, per a protegir-les de l'aigua i de les neus. En primer lloc, degut a la deficient instal·lació de l'any de la pera, les bombetes fan figa només estrenades, i si alguna aguanta, cau sota els aiguats, amb el vent, o sota algunes mans impulsives que es limiten a fotral-s'hi cops de roc. Normalment, no passen de quatre les bombetes enceses que es veuen pels carrers, i a més, tenint en compte que la seva llum no arriba molt lluny, deixant espais totalment a les fosques. Fa dos anys, quan estremaran l'enllumenat públic del poble veí (que també depend de l'ajuntament de Puigcerdà), hi havia l'esperança que tot seguit serien atesos però, vet-ho aquí que avui, quan arribo a casa, em trobo igual que fa tants anys. Qui tingui la paraula que pensí que estariem molt contents de tenir llum als carrers. Si més no, rebre una explicació, que això no és pas una exigència, és un dret que jo crec que hem de tenir o al menys... que se'ns demostrí el contrari.

JOSEP TALLAFERRO

Agència DIEGO

C/ ALMOGAVARS, 43
Tls: 300-00-68 - 300-00-72
BARCELONA

PL. ST. DOMENEC, 1
Tel: 88-05-50
PUIGCERDA

Restaurant típic de Cerdanya

EL RECO

VILALLOVENT
(PUIGCERDA)

Tls 88-08-69
88-04-67

MARJAVI

MARJAVI

MARJAVI

TOT EN PELL

CONFECICIO PRE-MAMA

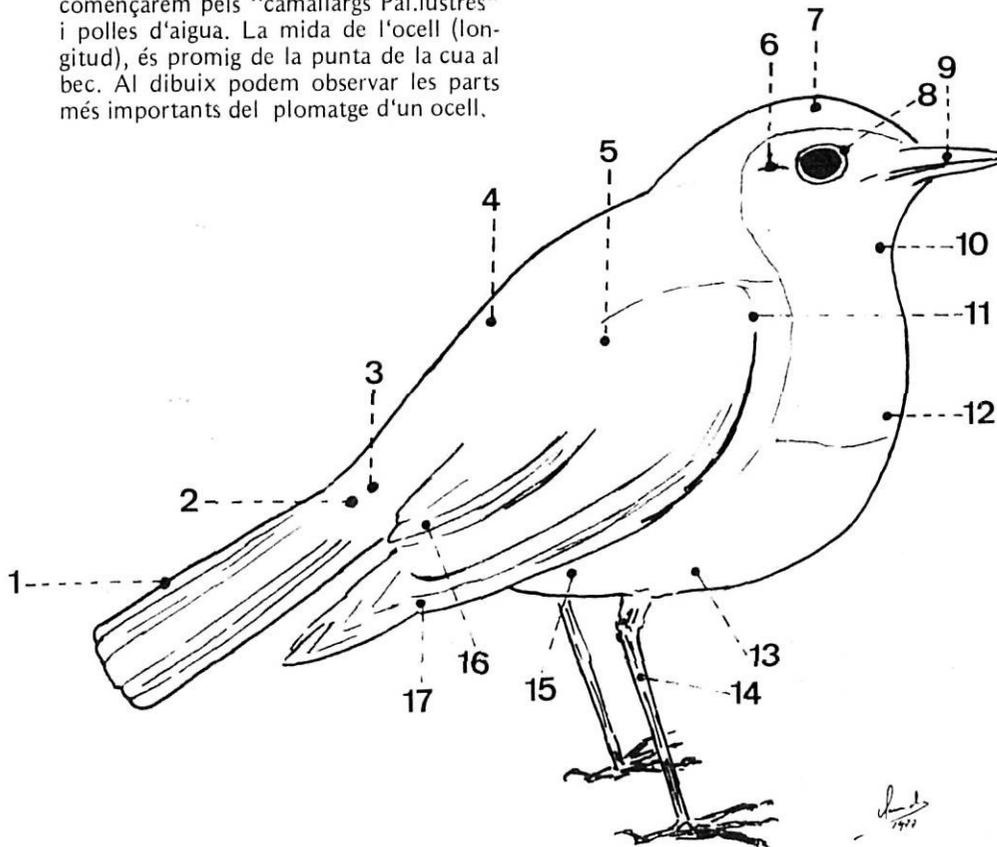
Carrer José Antonio, 9

TI 88-09-18

AMICS DE LA NATURA

ELS OCELLS CURIOSOS DE LA Cerdanya.

En aquesta secció farem una guia dels ocells que per la seva forma de vida o raresa a la Cerdanya son interessants i poden ser observades a la nostra comarca. Al pròxim número de RUFACA començarem pels "camallargs Pal.lustres" i polles d'aigua. La mida de l'ocell (longitud), és promig de la punta de la cua al bec. Al dibuix podem observar les parts més importants del plomatge d'un ocell.

CLAU DEL DIBUIX

- 1- Rectrius externes.
- 2- Supracobertores caudals.
- 3- "Bisbeto"
- 4- Dors (esquema)
- 5- Escapulars.
- 6- Llista ocular.
- 7- Occipuci o pili.
- 8- Anell o carúncula ocular.
- 9- Mandíbules (bec).
- 10- Mentó
- 11- Vèrtex flexor (de l'ala).
- 12- Pit.
- 13- Ventre.
- 14- Tars.
- 15- Flancs.
- 16- Secundàries.
- 17- Rèmiges.

Parquets CERDANYA

Grupo Residencial Roma
Escalera Bolvir, 2º, 1.ª
PUIGCERDA

INSTALACION DE TODA CLASE DE
PARQUETS, CLAVADOS Y ENCOLADOS
PULIDOS Y BARNIZADOS
RODAPIES

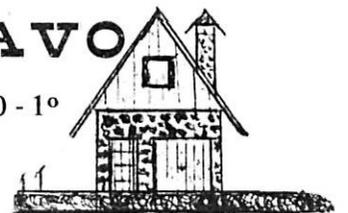
Tl: 88-05-20

CONSTRUCCIONES

F. BRAVO

Escuelas Pías, 10 - 1º
PUIGCERDA

GERONA

EL TRIAL: UNA ACTIVITAT QUE CAL REGULAR.

D'uns anys cap aquí han fet aparició en els llocs més inospitats de les nostres muntanyes, o a les hores més intempestives de la nit, unes màquines sorolloses, que per la importància que van adquirint, mereixen un comentari, com a mínim, m'estic referint a les motos adaptables a circular pels terrenys més abruptes.

Referint-nos a aquest tema no podem passar per alt, la valoració crítica que donen els nostres més prestigiosos "tècnics" en matèria de l'ordenació del territori i del patrimoni natural. En un lliure importantíssim (1), aparegut l'any passat, i en capítol "Pressió recreativa", a cura dels professors Folch i Guillén, i J.M. Camarasa, ens diuen:

"...El trial, per contra, fins i tot en el cas que sigui practicat amb la cura més gran, ha d'ocasionar estralls per la seva mateixa natura; el nombre elevat de practicants i l'absoluta manca de control (tothom pot comprar-se una moto de trial sense que ningú li exigeixi cap tarjeta de federat ni, gairebé, el carnet de conduir) fan encara més parillós aquest "esport". A part l'efecte nefast del soroll sobre ells ocells niadors, sobre tot en època de cria, hem d'insistir aquí en les conseqüències que té el trial per a la vegetació. L'allunyament dels ocells comporta ja un perill,

per tal com moltes vegades els ocells intervenen en el transport a distància de grans d'arbres i arbusts i per tan faciliten la regeneració de la corbera vegetal. No cal que parlem del perill de calar foc o de la trencadissa i aixafament de branques tot passant amb les motos per camins estrets. El més greu de tot, però, són indiscutiblement les conseqüències de l'erosió directa, per acció de les màquines, i indirecta, en obrir canals per on s'escola l'aigua d'escorriments tot eixamplant-los i aprofundint-los; els sòls erosionats així, directament o indirecta, queden nus de tota vida vegetal i els arbres i arbust immediats van veient llurs arrels descalçades fins que cauen també, víctimes del trial. No és sorprenent, per tan, que en molt països hom hagi pres fortes mesures restrictives envers aquesta activitat o, cas de Suïssa, que hom l'hagi privat absolutament.

fins aquí podríem dir que és l'informe tècnic. Com podríem traduir uns principis regionals en unes mesures pràctiques? Seria interessant observar:

- A) Existència de zones on el trial i altres activitats motoristes fossin permeses.
- B) Existència de zones, que per la seva importància naturalista, paisatgística, etc, fos completament prohibida la presència de qualsevol vehicles moto-

rizats.

C) Prohibició absoluta de sorolls estridents prouits per motors, en les hores de descans (a partir de les 10 de la nit, p. ex.)

D) La delimitació de les zones "practicables" hauria de tenir un consens favorable fonamentalment de:

— Les entitats d'ordenació del territori i similars.

— La Unió de Pagesos.

— Les entitats motoristes.

— ...

En resum, només amb una justa ordenació del territori, podrem gaudir del patrimoni col·lectiu i fer un recte ús de l'espai que ens envolta.

J. MUNTANER I BARTRA

(1) Llibre blanc de la gestió de la Natura als PAISOS CATALANS.

Cap de redacció: R. Folch i Guillén I.C.H.N.
—Barcino, Barcelona, 1976.

XARCUTERIA ESQUENA

L'ANTIGA XARCUTERIA ESQUENA
ELS HI OFEREIX GRAN VARIACIO I
QUALITAT EN EMBOTITS DE Cerdanya

CARRER José Antonio, 10.
Tl. 88-02-09

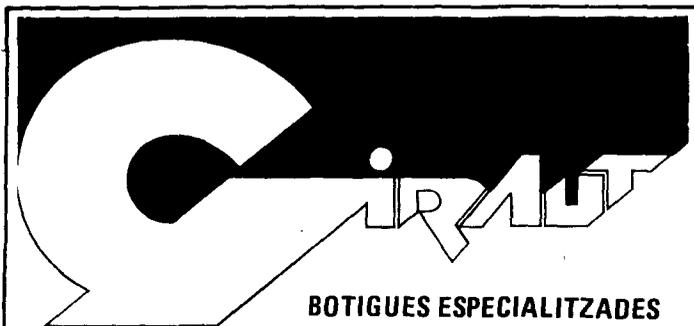
CHARLES

ROBA I PELL

Tl. 880-193

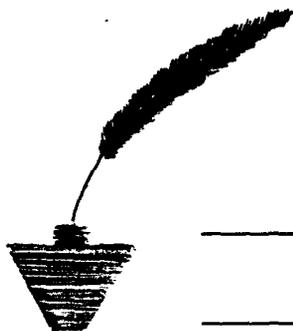
BANCO
HISPANO AMERICANO
P U I G C E R D A

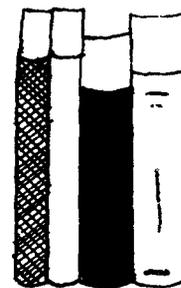
BOTIGUES ESPECIALITZADES
DESITJA A TOTHOM BONES FESTES

CARRER MAJOR, 9, 14 i 16.

PUIGCERDA

DESDE L'ARXIU

UNA ESMENA REFERENT A L'EVOLUCIÓ DELS TOPONIMS D'ALGUNS POBLES

Diuen els entesos en toponímia que els canvis o diferències dels noms de les poblacions es deuen a l'evolució o transformació progressiva que dits noms han experimentat en el córrer dels segles, -fet que no vull pas negar en allò que a determinades poblacions es referiex-; tanmateix em permeto fer una esmena sobre aquesta matèria, en contra de l'opinió general fins ara coneguda.

Em referiré concretament a un parell de casos, que valdran com a botó per mostra, sobre dos pobles de Cerdanya: Ventajola i Aja. I puc afirmar categòricament que els canvis d'aquests topònims no es deuen pas a una transformació evolutiva o progressiva dels mateixos, ans bé, es deuen principalment a la fonètica de la parla popular, que influïa notablement en els escrivans de l'època, i es deuen també, sens cap dubte, a la imperícia de les regles ortogràfiques.

Heus ací, a continuació, la prova ben palesa de la nostra asseveració, basada en un gran nombre de documents, tals com "Regestrum Curie Sancti Michaelis de Cuxano", "Liber Judeorum Ville Podiiceritani", "Liber Expensarum", "Liber Sindicatus Ceritanis", Llibres de l'Arxiu Notarial antic de Puigcerdà, Padrons d'habitants, documents de l'Arxiu Diocesà d'Urgell, i molts altres documents escaudusers de l'Arxiu Històric de la vila de Puigcerdà.

Doncs bè, en tot aquest munt de documents, el nom correcte de "VENTAJOLA" -que ja es troba des del segle X, a inicis del XI i a tot el llarg dels segles, majorment des del XVI fins als nostres dies-, fou emprat **INDISTINTAMENT** i simultaneja amb les modalitats o variants següents: "VENRAIOLA i VENTAYOLA", es decir, amb ì llatina o amb y grega, durant els segles XII al XVI (inclusius), i "VENTEYOLA", que hom troba en documents del segle XIV; "VANTAJOLA i VANTEJOLA", (mudant la e en a, i la a en e, en documents també del XVI i del XVII Així mateix, des del XVII fins a inicis del XX inclusivament, empen la B de Barcelona en lloc de V de València, i amb els canvis esmentats de la e en a, i de la a en e; és dir: "BANTAJOLA i BANTEJOLA"; fins i tot, en dos documents, l'uns del segle X i l'altre del XVII, trobem "BENTAGOLA", on usen la g en lloc de j, confonent el valor fonètic d'aquestes dues lletres. Sempre, com hem dit, simultanejant amb el nom correcte: **VENTAJOLA**

Com podeu veure, doncs, tota aquesta llarga desfilada de variants emprades **INDISTINTAMENT** en una mateixos i àdhuc en documents coetanis o del mateixos anys. **NO ES DEUEN PAS** a una transformació evolutiva pròpiament dita, sinó que es tracta d'uns simples canvis fonètics deguts a la parla vulgar, emprada sovint pels escrivans. Fins i tot es dona un cas ben curiós - que corrobora palesament la nostra asseveració-, i és que en documents del segle XIX (1810, 31,33,35 38,45 i 46), l'escrivà hi posa "VENTA-

JOLA" en grafia o forma correcta, i en canvi, el **SEGELL** del poble, al costat de la signatura, diu: "BANTAJOLA ." (amb B de Barcelona i amb la a en lloc de la e).

Un cas semblant passa amb AJA, (del llatí Aginis), poble del qual en documents d'uns mateixos segles, es troben grafies anàlogues al cas de Ventajola. Car trobem indistintament: "AIA, AYA, HAIA, HAYA"; és dir, amb ì llatina i amb y grega, amb hac o sense hac; també es troba "AGE I AGIA" (amb g en lloc de la j) i àdhuc "AGA I AIGA", confonent - com en Ventajola- el valor fonètic de la g en lloc de la j).

Semblantment podríem dir de "GOMBRENY MONTGRONY" que trobem amb la ny catalana correctament escrita, o bé invertint les dues lletres de la ny, i posant "ny": "GOMBREYN, MONTGROYN" que pronunciats suaument i pausada, ens dona gairebé el mateix valor fonètic.

En fi, valguin aquest casos com a botó per mostra, amb els qual suposos que aquesta esmena queda ben clara, ¿oi? **RES MES.**

SALVADOR GALCERAN,
Arxiver Diplomat.

(Treball presentat a la XXI Assemblea Intercomarcal d'estudiosos, celebrada durant els dies 1 i 2 d'Octubre de 1.977).

COL.LABORACIONES

CUANDO EL VICIO SE CONVIERTE EN COSTUMBRE.

Cuando el vicio llega a generalizarse a extenderse a tutearse con cada esquina de cualquier negocio, acaba por convertirse en costumbre; y la costumbre la hemos llegado a dar por buena.

No nos extrañe, por esto que actitudes que son injustas tengan un sitio de honor en la ley, en la costumbre y hasta en la moral.

LOS EMPRESARIOS DE LLIVIA HACE TIEMPO GRITAN EN LAS CATAUMBAS DE SUS CIRCULITOS, COSAS, HECHOS, DENUNCIAS... Y LO HACEN PORQUE NO ESTAN CONTENTOS. TODO PARTE DEL MONOPOLIO QUE EJERCE DETERMINADO CONSTRUCTOR SOBRE TODOS LOS DEMAS.

Llivia, hace tan solo siete años, era un pueblo de vacas, nieve y payeses. Hoy es zona residencial, sector comercial del turismo francés y nido ipara nada menos! que ocho constructores. Tanto es así que muchos son los que vienen a trabajar de Puigcerdá a Llivia en calidad de obreros y constructores.

Sin embargo, ni los empresarios locales ni los que vienen de fuera, tienen trabajo si no es pasando primero, por las oficinas del padrino.

En un principio daba trabajo a destajo, de los cuales casi se despreocupaba. Pero llegó a tener tantos obreros y debía pagar tantos seguros que se inventó una fórmula todavía mejor para monopolizar el mercado y tener beneficios mucho mayores, sin exponer ni capital ni trabajo. El truco consistió en dar obras a otros empresarios, pero reservándose él de hacer el presupuesto final que debía darse al cliente deseoso de hacerse una torre.

De esta manera, paletas que tenía a destajo, fueron pasando a ser empresarios. Con ello conseguía, por una parte, quitarse dolores de cabeza y, por otro, pagar seguros a la S.S. Pero... ¿Dónde está la ganancia del cambio? Ahí queríamos llegar desde estas páginas.

El empresario subordinado a él, le entregaba el presupuesto de la obra y después de ceñirse al máximo (sino quería quedarse sin trabajo) hacía uno nuevo; por supuesto, más elevado, que entregaría al interesado en hacerse la torre y sería el único que vería. De esta manera y desde ese momento, el gran empresario asumía todas las responsabilidades de pago, puesto que era él y no el cliente de Barcelona quien aceptaba y mandaba llevar a cabo un presupuesto y una casa.

Esta es la fórmula más sofisticada para no dejar ningún trabajo que venía a sus manos y por lo tanto, monopolizar el mercado, sacar unos beneficios sustanciosos y relativamente legales y encarecer el sector de la construcción.

En ningún caso, claro está, el cliente de Barcelona debía enterarse de este manejo de presupuestos.

¿DONDE ESTA EL DESCONTENTO?

Pero el descontento de los empresarios subordinados no viene precisamente de ahí, sino del cobro.

El empresario de empresarios desde el momento que acepta un presupuesto, previamente presentado por él, de sus subordinados, se compromete a pagar. Claro está, no iba a pagar el cliente de Barcelona, directamente al empresario, porque inmediatamente se enteraría del trucaje. Pero ocurre, que cuando el señor de Barcelona —con esto de la crisis— no paga, el todopoderoso se niega a dar al empresario su fruto; quien en la mayoría de los casos, va al día y debe pagar a sus obreros.

¿POR QUE TODO EL TRABAJO VIENE A SUS MANOS?

Sobre esto, hay muchas conjeturas y se han dicho muchas barbaridades, que por supuesto no voy a reproducir aquí entre otras cosas porque AQUÍ somos serios y, por encima de todo honrados.

Se ha dicho que trabaja muy bien, pero si tenemos en cuenta que él como exclusivamente empresario, solo hace un mínimo de obras y el grosor de ellas las hacen sus subordinados, deberíamos desear, en buena lógica, tal comentario.

Sin embargo, algo flota en los comentarios más atrevidos:

De quienes está el poder de informar sobre tal o cual constructor, está el poder lógicamente, de canalizar el interés de cualquier cliente, cuando busca un buen empresario. Ese poder lo suelen ostentar, los entendidos universitarios en números, rayas y dibujos. Y el gran constructor tiene la **sustanciosa** suerte de que se piense siempre en él, como constructor serio y efectivo.

Por su parte, el privilegiado compra prácticamente la totalidad de sus materiales en espacios muy cercanos a los intereses de su canalizador de clientes.

Que conste —para todos los mal pensados— que esto solo es un cuento y al que le parezca lo contrario párese a pensar que todavía sé cuentos mucho más incrédulos y raros....

LARRA Y YO.

SUEÑO DE UNA OSCURA NOCHE DE INVIERNO.

Aunque por más que intentando convencer de la realidad de lo que explico a mis interlocutores, en ninguna ocasión he logrado que crean el siguiente relato que ahora voy a narrar.

En una ocasión tuve el honor de poder dialogar con un famoso filósofo cuyo nombre es Platón, mi buen amigo, tal vez por descuido, tal vez por considerar intrascendente nuestro diálogo, omitió nuestra conversación en la obra que recopila sus diálogos con diversos personajes. Precisamente este es el motivo que me impulsa a dar creación a esta narración. comenzó mi olvidadizo amigo de la siguiente forma:

Mi larga y bien aprovechada vida me ha permitido conocer innumerables países y tierras, de las que muchas han dejado en mi una profunda huella, ya por lo agradable, que resultó mi estancia en ellas, ya por la profunda amargura que dejó en mi corazón al ver la pobreza de espíritu de sus lugareños. Precisamente de una de estas últimas te voy a hablar.

Siendo ésta un tierra fértil y rica, abundante en agua y un suelo en el que se producían exquisitos manjares y en la que

la ganadería tenía fama de dar sabrosas carnes, las más sabrosas y agradables al paladar de las conocidas, no vió en muchos siglos la riqueza espiritual. Sus gentes, ricos campesinos y acomodados mercaderes, jamás supo entender lo que significa la convivencia en una "Polis" como la que ellos poseían por la generosidad de los "Hados". Para ellos, el convivir en su Polis suponía tan sólo en hecho de encontrarse en la calle y de tanto en tanto saludar a algún conciudadano. El "agora" era un lugar en el que sólo se daban cita unos pocos para criticar a los no presentes, o bien para tratar de sus negocios, despreocupándose todos ellos de la comunidad a la que pertenecían e ignorando sus deberes ciudadanos. En cuanto a las instituciones sociales, ya de recreo y expansión, ya de culto

y de gobierno de la Comunidad, se podría definir por la característica común, su apatía y su hermetismo. Apáticas ya que ninguna de las que conocí llegaban realmente a satisfacer las necesidades para las que habían sido creadas en tiempos inmemoriales e incapaces por su estructura de conllevar una finalidad que pudiera haber sido tomada por la comarca como suya. Herméticas porque los ciudadanos no se identificaban con sus fines ni con sus medios. Este motivo fue el que vanamente traté de desvelar durante largo tiempo, y aún ahora cuando reflexiono, no llego a comprender si era la comunidad que no se molestaba en dirigir las instituciones hacia los fines deseados por ellos, o si eran los que las dirigían que carecían de interés en dar un sentido más popular a algo que era de todos,

pero de lo que sólo se servían ellos una veces beneficiando y otras, tal vez las más perjudicando, si no los intereses sí la dignidad y el honor de aquellos con los que convivían y a los que, aún a pesar de ignorarlo de forma radical, se debía, porque los Hados les habían dado una posición más elevada para un mejor servicio a sus semejantes.

Por desgracia el despertador sonó en este preciso instante y no me permitió continuar tan amena conversación y mientras estaba intentando volver a la realidad mundana oí una voz ya bastante lejana que me decía: "por fortuna los Hados te han hecho nacer en un lugar en el que estas cosas no acaecen".

HAMLET

CARA A CARA

NICOLAS REDONDO

Si se consulta a un diccionario sobre la palabra "trabajar", éste nos da las siguientes contestaciones: Ocuparse en cualquier ejercicio, obra o labor; aplicarse activamente o hacer algo; formar o hacer una cosa con metodo y orden; Y si le consultamos sobre la palabra "obrero", éste nos dice concretamente : Persona que trabaja.

Pues bien, más o menos a la inmensa mayoría de los españoles, ya por sus condiciones económicas, por ley de vida, o por tantas y tantas razones que no voy a explicar por que todos las conocemos, nos ha tocado ser, en suma, "obreros". Trabajadores con nuestros problemas, con nuestras aspiraciones, pensamientos e ideas. Trabajadores que, como niños buenos, nos levantamos por la mañana temprano para cumplir, unos mas y otros menos, con el trabajo que tenemos asignado.

Naturalmente algunos piensan que no es demasiado halagador, el tener que trabajar, a diario, y otros, que tampoco es tan malo.

Para los primeros, por si les sirve de consuelo, les diría algo que dice así:

Hay hombres que luchan un día; y son buenos.

Hay hombres que luchan un año; y son mejores.

Hay hombres que luchan toda la vida; esos son los imprescindibles.

Pero vayamos, al grano y a donde quería ir a parar concretamente.

Resulta que los obreros además de problemas grandes y pequeños, de todo tipo y de toda índole, tenemos tambien algo que se llama esperanzas. Esperanzas de que en nuestro país, las cosas vayan cambiando para nosotros, y que, seamos optimistas, las cosas vayan cambiando para mejor. Por lo menos deseáramos que fuera para mejor.

Lo que sucede, es que esta esperanza a veces se desvanece; o mejor dicho, te la hacen desvanecer;

Y si no que se lo pregunten a cuantos tuvieron la ocasión o la desgracia de escuchar por televisión el diálogo, o mejor dicho, el enfrentamiento mantenido por los que deberían ser nuestros representantes, nuestros puntos de apoyo. Me estoy refiriendo naturalmente a los líderes de las principales sindicales obreras: Marcelino Camacho de CC.OO. y a Nicolás Redondo de U.G.T. De verdad que fue

MARCELINO CAMACHO

bastante bochornoso: "Que si yo tengo mas votos que tú en SEAT, que si yo los tengo en Ensidesa, que lo que aseguras es completamente falso, que si no está bien que falsifiques y manipules los datos, igual que lo han estado haciendo durante casi cuarenta años", etc, etc.

Escenas de ese tipo, hacen que se pierda el interés hacia toda clase de afiliaciones, ya sean sociales o políticas. Y eso, ni es justo, ni es recomendable.

Desde luego, la esperanza es lo último que se pierde; pero después de oír a señores como esos, si nos queda alguna, es solamente por eso, por que la esperanza es lo último que se pierde.

Alfons Brosel i Jordá.

RECALL

RECEPTES DE CUINA Cerdana

Per començar aquesta sèrie de receptes cerdanes, i amb el desig d'aconseguir-ne'n un recull útil i manejable, donaré aquesta tan sezilla:

"Sopes d'all al tupí"

Sense un interès particular de donar-les com a úniques i veritables, sinó per a fer-les conèixer, simplement, com a una de les vàries formes que hi han de realitzar-les, doncs això, depèn de la idea de la cuinera o cuiner. Per aquest motiu, és, que els convidi fer-me saber les possibles varietats d'una recepta, que vostès puguin conèixer.

ROSA AGUILAR

"SOPES D'ALL AL TUPI"

Talleu fines fulles de pa, peleu alls, que refregueu a la crosta de les fulles de pa, i poseu-les al tupí, saleu-les i olieu-les, i afeigiu-hi una o dues "llosses d'aigua bullenta, ho tapareu i ho deixareu reposar una estoneta a la vora del foc.

Una variant:

Un cop repossades, s'escorre l'aigua i en el seu lloc s'hi posa llet bullida i una mica calenta.

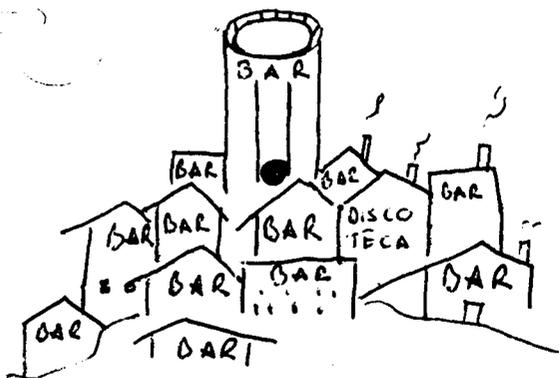
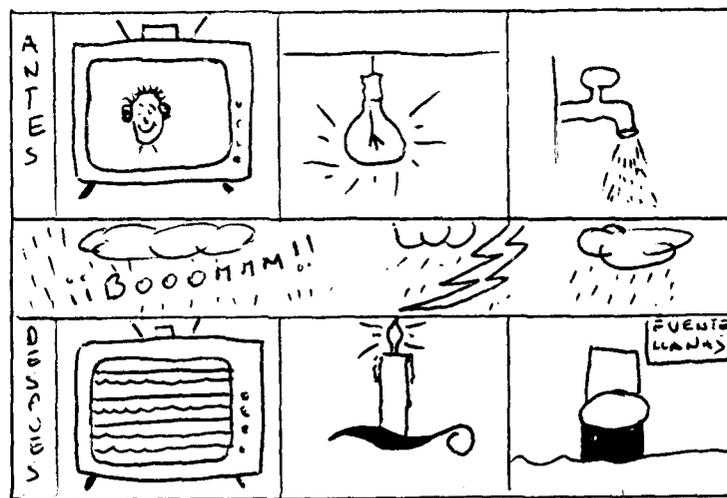
¡¡BON PROFIT!!

RUFACADES

PREMI A LA CONSTANCIA.

La Federació Nacional de Fabricants d'espelmes (F'N'F'E') ha fet donació de "LA ESPELMA D'OR" al President d'una Companyia Eléctrica. Al mateix temps, l'ha nomenat Soci d'Honor de l'esmentada entitat.

Les nostres felicitacions!!!

LA ULTIMA POSTAL DE PUIGLERDA

ENSENYAMENT

ALFONS I, ALFONS I,

Hem començat el curs escolar 1977-78.

No siguem pessimistes i diguem que l'escolarització a Puigcerdà ha estat total. Continuem optimistes i vegem com a cada professor li correpon un grup no superior als quaranta alumnes, així doncs no estem en línia de ciutats o poblacions que es manifesten en petició d'escoles i mestres, amb pares preocupats i nens al carrer.

Això fa que adoptem la sortida més fàcil: "Tot va bé", "els nens estan no hi ha problemes a l'escola"..... Com aquestes frases s'en diuen moltes, totes igualment sense sentit.

Aleshores ens preguntem:

Què no és important l'educació? No és la base ferma i segura, si de veritat volem una societat millor?

Què passa?, què s'en ha fet de les teories educatives preconitzades ja per aquells pedagogs centenaris però amb els mateixos problemes d'avui?. La resposta seria el fruit, i aquest no es pot recollir de seguida. L'educació representa una inversió a llarg terme, tan llarg que no en po-

dem gaudir nosaltres mateixos; i aquí està el mal.

L'escola som tots, i tots hem de procurar millorar-la: pares, nens mestres.

Així doncs, aprofitant aquesta oportunitat que en ofereix RUFACA, us invitem a col.laborar en la tasca de l'educació de la que tan lleugerament en parlem i en la que tan poc aprofundim.

En aquest primer article, farem una breu enumeració dels problemes a més generals que presenta l'E.G.B. a Puigcerdà.

— Manca de guarderies o jardins d'infància.

— Absència d'instal.lacions esportives a l'escola (tenim només uns quants patis sense cap tipus d'acondicionament per a la pràctica dels esports)

— No tenim cap espai cobert de dimensions adequades per a acollir els nens durant els esbarjos en èpoques de mal temps.

— Malauradament, la nostra escola està dividida en dos edificis, el que comporta una sèrie de problemes interns i externs"

— Manca total de professor especialitzats en àrees específiques, com música, gimnàstica etc.

— Insuficiència de personal subaltern (porter, encarregats de neteja, vigilància....) per a la conservació dels edificis escolars en condicions òptimes.

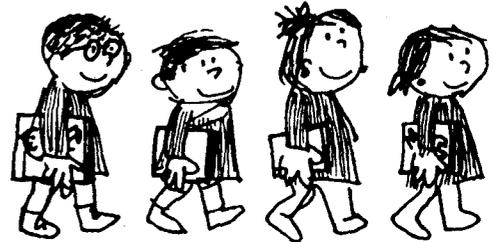
— Manca d'aparells diversos molt necessaris (gravadora, màquines d'escriure, magnetòfons, material de laboratori...)

— Poca mobiliari i en deficientes condicions....

Aquest i altres problemes de la nostra escola els anirem tractant més a fons en escrits successius, a fi d'intentar solventar amb la col.laboració de tots.

Col.lectiu:

Joan— Margarida —Antoni

EL FRACASO ESCOLAR DE LOS NIÑOS CON INTELIGENCIA NORMAL.

El pasado 16 de Noviembre tuvo lugar, en el Colegio de las H.H. Carmelitanas de Puigcerdà, una reunión de padres de alumnos al objeto de tratar sobre la posibilidad y conveniencia de someter a nuestros escolares a unos "test" psicotécnicos de capacitación. La respuesta a la convocatoria de reunión se tradujo en una afluencia masiva de concurrentes, prueba indudable del interés despertado por el tema. En consideración a esta circunstancia, voy a tratar de exponer mi modestísima opinión al respecto. Modestísima por ser la de un cuasi-profano y guiarla, tan sólo, un mínimo afán clarificador.

Entiendo que la inteligencia es el resultado de una maduración biológica y de un aprendizaje consecuente. Su exteriorización, según el Doctor Monedero Gil, por ejemplo, se efectúa a partir de los doce y alcanza su máximo nivel en los catorce. Por esta razón, los "test" efec-

tuados antes de los doce años sirven para mostrar diferencias significativas, pero es a partir de los catorce cuando los valores de medida de inteligencia traducen la capacidad del sujeto.

La consecuencia que yo deduje de la citada reunión es que son, precisamente, esas diferencias significativas antes apuntadas las que se pretenden detectar. Y no más. Es decir, las aptitudes que se intentan medir con los "Test" a realizar, se corresponden con la comprensión verbal, el razonamiento, el cálculo y la fluidez verbal, todas ellas relacionadas con el concepto pedagógico de la capacidad.

Téngase en cuenta, por otro lado, que la falta de escolaridad o la escolaridad fuera de tiempo, el cambio de colegio, la influencia paterna o materna con un exceso de proteccionismo, las diferencias de trato en el medio familiar o escolar, la inadecuación pedagógica en la enseñanza y la peculiaridad psicológica del maestro, amén de la de los padres, pueden ser causas muy frecuentes

de un bajo rendimiento escolar que puede muy bien no estar de acuerdo con la falta de capacidad mental. De ahí el fracaso escolar de niños con inteligencia normal, que a veces se produce.

Bienvenidos sean, pues cuantos "test" pretenden y consigan alumbrar el mejor conocimiento de nuestros escolares. Sobre todo, si van a ser seguidos del adecuado proceso de recuperación, en el caso de los que se se aprecien con insuficiencias sintomáticas que requieran un tratamiento especial. Porque a mi modo de ver, el auténtico problema radica en ese ulterior aspecto. Interesante sera conocer los problemas; pero mucho más aplicar remedios consecuentes. Si levantamos la liebre y luego por las razones que sean, no podemos cazarla, la frustración de la impotencia acarreará, quizás un daño mayor que el derivado de la ignorancia. O así me lo parece.

ARMANDO GARCIA

ESPORTS · ESPORTS · ESPORTS

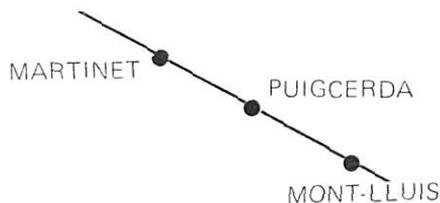

L'ESQUI

L'esquí a la Cerdanya té un interès que per a tots és fàcil de comprendre si ens fem una mica en l'entorn de la nostra comarca.

Voltejada per altes muntanyes, on podríem comptar molts cims de quasi tres mil metres d'alçada i una infinitat de vall i vessants llargues i suaus, l'ançada i l'orientació fan que la neu s'hi aguantí tot l'hivern amb unes condicions molt apropiades per a la pràctica de l'esquí.

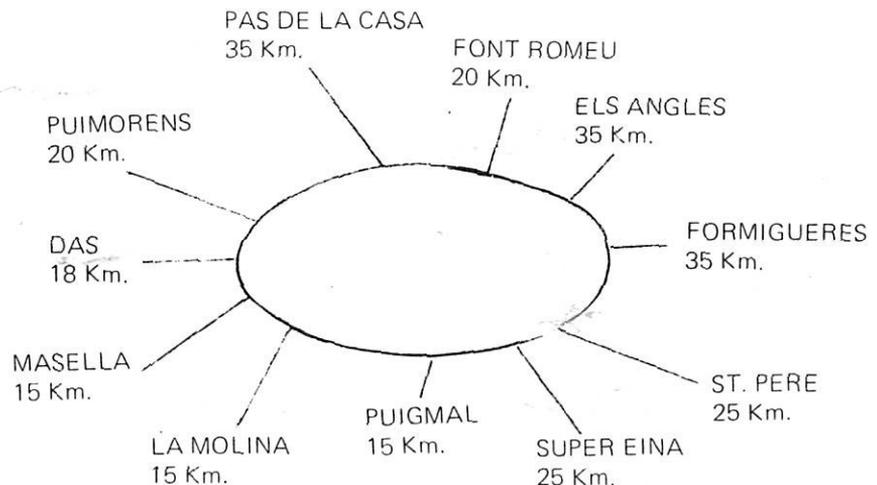
La prova d'això són les nombroses instal·lacions mecàniques col·locades arreu de la Cerdanya. En la ressenya que fem a continuació comptem dotze estacions d'esquí dintre de la Cerdanya, a més a més la projectada entre Lles i Meranges que mereix parlar-ne en un altre apartat per les condicions inmillorables que reuneixen aquestes vall.

També cal destacar, per la proximitat encara que no estigui dintre la nostra comarca: l'estació francesa de Le Saquet, a 35 quilòmetres de Puigcerdà, les estacions d'esquí d'Andorra, a 35 quilòmetres i també Sant Joan de L'Erm a una 70 quilòmetres, una mica lluny potser, però és important parlar-ne perquè és de les més boniques i apropiades per a la pràctica de l'esquí de fons.

RUFACA veu la gran importància de l'esquí a la Cerdanya i per això tindrà sempre oberta aquesta secció a tots els amics de la neu. Exposeu les vostres opinions, crítiques o preguntes i entre tots intentarem buscar la solució o la resposta justa, tant si es tracta de la Cerdanya d'una o altra banda.

Ramón Serra

CAIXA DE PENSIONES
"la Caixa"
de Catalunya i Balears

AL SERVEI DE L'ESTALVI I DEL CREDIT

475 OFICINES

ARREU DE CATALUNYA

A PUIGCERDA

Josep Antoni, 22.

TI: 88-01-47

C. D. P. UNCLUB PARA IIª REGIONAL

Con el nuevo año llega RUFACA y con ella esta sección en la que trataremos de recoger una de las desgraciadamente pocas actividades deportivas que tienen lugar en la comarca. Nos referimos al fútbol. El C.D.P. es el único representante de esta actividad deportiva que regularmente interviene —con mayor o menor fortuna— en campeonato oficial.

de ver equipos tradicionalmente rivales del nuestro, como los de Ripoll, San Juan... Lo cierto es que quizá debido al triunfalismo no se valoraron las posibilidades reales del Club en esta categoría en la que indudablemente no se podía ganar pues en ella intervenían equipos con más recursos y cantera que el nuestro. De cualquier modo, pensamos que

aunque con buena fe, la política seguida por el club intentando reforzar el equipo con jugadores de fuera, no fue acertada, provocando el descontento entre los jugadores locales que se veían despreciados pese a que legíticamente habían sido artífices del ascenso. El tiempo se encargará de confirmar esto cuando el club reconociendo su equivocación echó

1975 76

Triunfo

Nacido hace años gracias a la iniciativa de grandes aficionados en sus tiempos jugadores, y que aún hoy en su mayoría siguen en la brecha, ya sea como directivos, socios o aficionados; este club debe ser el lugar en que los jóvenes aficionados de la comarca encuentren su oportunidad. Tradicionalmente así ha sido, hasta el punto que en temporadas de tanto éxito como la del 75-76 en que se logra el campeonato de manera aplastante, el equipo estaba prácticamente formado por jugadores de la comarca (Puigcerdá, Llívia, Planolas...)

El éxito de esta temporada supuso el ascenso a la categoría IIIª regional, categoría en la que pese al elevado presupuesto que supone para un club tan apartado como el nuestro debe y puede figurar el club aunque sólo fuera por el aliciente

CLASIFICACION III REGIONAL Grupo II

Tona	27 puntos	Campdevano	18 puntos	Riuprimer	10 puntos
Brogoá	24 "	Montesquiu	17 "	Sta. Eugenia	10 "
Balañá	21 "	Roda	17 "	Vilanova	10 "
Sant Vicent	20 "	San Bartolomé	14 "	Seva	8 "
Viladrau	20 "	La Gleva	14 "	Montserratinó	4 "
Samperense	20 "	Corcó	13 "	Folgarolas	3 "
San Julián	18 "	PUIGCERDA	11 "		

a los oriundos. En esta circunstancia el equipo se precipitó de nuevo a IIIª regional.

Y así, esta temporada, se ha empezado de cero. La ingrata tarea de reconstruir un equipo desmoralizado, ha sido afrontada por la directiva (que debe además ocuparse de las cuestiones económicas del club que en otros números abordaremos).

Esto repercutió en el rendimiento del equipo en los primeros partidos con el lógico descontento de socios y aficionados que no vaían fútbol. No obstante las dificultades se han ido superando, el equipo ha mejorado su juego los cinco últimos partidos imbatido, y aunque aparece alguna nueva dificultad, como es la pérdida de jugadores debido al servicio militar, el futuro es optimista.

Esta sección está abierta a todas aquellas personas (socios, aficionados, etc) que quieran expresar su opinión, criticando constructivamente, aconsejando, aportando ideas... para el buen funcionamiento del club que quiérase o no es nuestro único representante oficial en este deporte.

Luis, Larra y Yo

1977-78: La esperanza

VICTORIO NOVA

**ELECTRO-
DOMESTICOS**

A.E.G.

Zanusi

Aspes

TELEVISORES

Telefunken

Lavis-Inter

Vanguard

MOTOS

Montesa

Mobilette

B-H

G-A-C

SERVICIO OLIVETTI

Plaza de los Héroes, 7.

TI: 88-04-33

AQUI EL HOSPITAL.

Presentación:

Si alguien quiere crearse problemas en este país, le basta con ser liberal y tener talento. Otro tanto podemos decir de las Instituciones. Si esto es cierto, sospecho que el hospital de Puigcerdá tiene más que asegurado su cupo de problemas en un próximo futuro.

No es fácil llamarse un hospital "abierto a todo el mundo" y además serlo; no es fácil pretender mejorarse técnicamente y además conseguirlo; no es fácil desafiar a las lenguas mordaces y salir bien parado. Pero vamos a intentarlo.

Quizas seamos sólo, un coro de soñadores. Quizás sea absurdo darse a conocer, si nadie quiere conocernos. Quizás sea utópico creer que la Cerdaña se siente responsable de su Hospital. Pero vamos a intentarlo.

No somos gente muy dada a quemar nuestro tiempo en palabras; aún así vamos a asomarnos cada mes a estas páginas, con la mejor intención; con el deseo sincero de limar asperezas; de explicar imperfecciones; de que el Hospital gane confianza. En nuestro camino; destruimos algún tópico, tal vez; inquietaremos alguna comodidad; sonrojaremos o seremos sonrojados; pero será juego limpio, sin bajezas, sin árbitro alguno más que el sentido común.

Estamos convencidos de que solo es posible el respeto si nace de una mutua comprensión. El Hospital quiere ser respetado *ser pues comprendido*. Su objetivo no es otro, que el de obtener el máximo rendimiento de su labor; el mayor beneficio con el mínimo riesgo para los enfermos. ¿Acertara? Estamos todos emplazados. Quienes aportamos nuestro trabajo; quienes lo entorpecen; quienes se benefician y quienes, algún día, de improviso pueden necesitarlo. ¿Alguien, honradamente se siente excluido?.

J. Llauro Güell.

QUAN HE DE VACUNAR EL MEU FILL?

En aquest primer número de la segona etapa de RUFACA voldria donar testimoniatge, no tan sols col·laborant a la revista, sino amb una implicació total. El fet de despertar novament, de resurgir inquietuds és quelcom que crida dins meu, em cal, i crec que a tothom, perfilar la nostra comarca. Necessitem saber que tothom, per tal d'arribar a comprendre'ns millor.

Quelcom ha fallat fins ara, som a una de les valls més boniques del món, gosaria de dir, però amb això no n'hi prou si la gent es troba buida.

Si no hagués estat per aquestes profundes ganes de comprendre y ésser comprés o escoltat, al menys, no hagués gosat d'escriure aquest petit article, que tractarà d'aportar el meu "granet de sorra", no només a la revista, sino en general a tots els amics de la nostra estimada comarca.

He pensat que seria interessant, per tothom en general, i per a les mares en particular, donar una petita orientació sobre la vacunació dels nadons. A nosaltres ens pertoca la responsabilitat de preocupar-nos-hi, per això col·locarem el metge o pediatre i seguim estrictament el que ells ens ha prescrit.

Com a orientació general us refereixi un calendari ajustat al promig del que s'acostuma a aplicar en la pràctica pediàtrica.

EN NEIXER: Vacuna antituberculosa (BCG)

ALS TRES MESOS: Vacuna antipòlio (Oral). Vacuna triple (Diftèria, Tos Ferina, Tètanus)

ALS SIS MESOS: Vacuna antivariolosa.

A L'ANY I MIG: Revacunació oral antipòlio.

CARME MORENO

LLETRES

¡QUE SE PARE EL MUNDO, QUE ME BAJO!

La angustia excava mi pecho
y hurge con sus uñas afiladas,
mi silencio.

Un escalofrío y...
mucho miedo.

Mil cuchillos de filo laminal
rasgan cortantes mis ojos
y desgajan mis pestañas
y salpican mis entrañas
de besos rotos.

Se estrangula un suspiro
en mi aliento.

Y respiro encarcelado
medio muerto;
entre maderas y clavos.

¡Qué temible despertar!
¡vivo y sepultado!

Sangre casi fría
borbotea de mis uñas
que al quebrarse retorcidas
me abandonan

en un terrible hoyo oscuro
descolgado del mundo.

Mil piedras

y dos metros de tierra
me separan de la luz
y me aplaastan las aristas

las aristas del entierro
las aristas del dormido
las aristas de mi cuerpo.

Y la angustia se desata
entre pedazos de carne

de gusanos que me tragan
entre uñas criminales

con los labios entre dientes
desangrando los cabellos

entre tripas de mi vientre.

Y aparecen alacranes

y las células son víboras

y el silencio y lo oscuro

y la impotencia interminable
y, al fin,

mi mente se estrangula

entre espantosos chillidos

entre espantosos silencios

... ien mi tumba!

LLARRA Y YO

LA NEU

Algunes vegades hem pensat que a la Cerdanya hi ha tres colors principalment característics. El blau del seu cel, regularment clar i nítid; el verd dels seus prats i arbredes i dels boscos, dels horts i dels jardins. I, finalment, el blanc, immaculat de la neu.

Aquest últim feia tem però que ens enganyava i solament es deixava veure escatorcerament, o de forma llunyana dalt la muntanya. Sembia pel que diuen els meteoròlegs, que això vol canviar, també. Ara és temps de molts canvis. I diuen que això canviarà paulatinament i progressivament, cada any un siquet més, fins a tornar a aquelles èpoques que molts enyoren o que quan menys, no obliden. Aquelles èpoques d'avans en què la neu

era la nostra companyia al llarg y ample d'hivern i fins i tot la tardor; que començava a nevar a primers d'octubre i que pel Concurs de bestiar gran i per la Fira ens acompanyava freqüentment, que engalanava les nostres Festes de Nadal, que es feia més rabiosa a la Setmana dels Barbuts, i s'acomiadava arribant el mes de març, havent-nos donat un fabrer de gelades fortes com a testimoni del seu pas.

Volem deixar constància de que,enguany, ha fet acte de presència a finals de novembre i primers de desembre, i que no ha estat pas solament una nevadeta de riure, com darrerament. Ha caigut una nevada de veritat, de les que acostumaven a caure a la Cerdanya, encara que no de les més fortes tampoc de les acabancides.

Xavier Borom

Precipitado al vacío,
que se abre en torno insondable;
alimentado mi Hastío
sólo de frases amables,
haré de las sombras techo,
cobijo ciego de soledades.
Parásito del recuerdo,
muerto en vida ya el futuro,
huirá de mi mente el sueño,
tapiara mi esperanza un muro.

HONORATO

Voy a ocultarme la risa
en lo profundo del pecho,
donde la pena cobija
su amargo llanto de celos.
Y que se mezclen los dos!
Llanto y risa; risa y llanto.
Que no sepa distinguir
si río cuando lloré así
o lloro cuando río tanto.

HONORATO

INFORMACIO

MOVIMENT PARROQUIAL DURANT EL MES DE NOVEMBRE 1977

BAPTISME:

SERGI GUERRERO NIETO, fill de Josep-Ramon i Roser.
IVAN COMTE LOPEZ, fill de Pere i Margarida.
PERE-ANTONI HERNANDEZ LOPEZ, fill de Manuel i Otília.
BARBARA VALVERDE PRIETO, filla de Manuel i Montserrat.
SALVADOR BARNOLA RODRIGUEZ DE GUZMAN, fill de Salvador i Mª Angustia.
MERCE DOLCET BOSCH, filla de Lluís i Josefa.
SILVIA TORRES RODRIGUEZ, filla de Josep i Manolita.
SANDRA DOMENEC LOZANO, filla de Fidel i Júlia.
RAUL DURAN LOPEZ, fill de Manel i Roser.
ANNA VIDAL SAPE, filla de Joan i Mercè.

A TOTS, MOLTES FELICITATS.

MATRIMONIS:

El dia 6 de PERE VILA MARTI amb ANTONIA SOLA BAQUE.
El dia 12, FRANCESC SEGURA BRAVO amb NATIVITAT OGAYAR GARCIA.
El dia 26, ALFONS ROMERO PRAT amb ELENA PEREIRA TRESCENTS.

ENHORABONA!!

Ens han deixat: DEFUNCIONS

El dia 5 ANTONI SANCHEZ HERNANDEZ, de 84 anys, fill de Josep i Teresa.
El dia 18 EUSEBI SERRA GRAU, de 78 anys, fill de Miquel i Rosa.
El dia 28 JOSEFA BUXO BAQUE, de 82 anys, filla de Francesc i Francesca.

Abans de tancar la edició d'aquest número de RUFACA ens arriba la notícia del inici d'un CURS DE CATALA (amb classes nocturnes) a Puigcerdà. Tots els dimecres i divendres, de 9 a 10 de la nit a l'Institut de Puigcerdà.

L'inici del curs està previst pel 11 de Gener de 1978.

Per a inscripcions, a les oficines de l'Ajuntament o bé a l'oficina del Centre d'Iniciatives i Turisme (C.I.T.).

NOTICIES

A l'A.I.I.S. (abans C.N.S.) no hi resta més d'advocat que es cuidava de les relacions laborals de la part treballadora. Els abans associats obligatoris, és a dir, les empreses i els treballadors, ja no paguen la quota sindical, per tant l'associacionisme vertical és acaba. Es sabut que l'oficina local restà tancada bastants dies per a traslladar els arxius.

El que no se sap és què hi resta. O si solament es mantè per esperar a que es determine què fer del local.

El dia de Navidad ha traïdo a Llívia el "chorizo", que impera en Barcelona. A medianoche del día 25, un coche Seat 850, propiedad de Juan Almeida, fue forzado, sustrayéndole 3.500 pts. y todos los documentos del propietario y de su novia.

Hasta ahora no se conoce el autor del hecho.

INFORMACIO

El Club deportivo Puigcerdà ens prega informen que el dia 29 de desembre —dijous— a les 10 de la nit, es celebrarà la seva tradicional sessió de **Quina**, amb el premi extraordinari d'un Seat 127.

Robes a bon preu per tothom

SERVEI TEXTIL

C/ Jose Antonio, 21. PUIGCERDA

AMICS DE CERDANYA

Al cap d'un any d'haver presentat els estatuts de la nostra entitat, hem estat legalitzats.
Es l'hora de començar a treballar per la nostra Comarca.

SI TENIU INTERES PER:

- Col.laborar amb la nostra (i vostra) revista RUFACA...
- Si us interessa qualsevol aspecte del nostre patrimoni artístic...
- Si voleu conèixer millor la natura que ens envolta i la seva problemàtica...
- Si us interessa el folklore i les tradicions populars...
- El teatre, cinema, i altres mitjans de cultura i comunicació.
- .....

Ompliu les següents dades i fiquen-les a la bústia d'AMICS DE CERDANYA, passeig 10 d'Abril (Antic quartel) Puigcerdà.

La cuota de soci serà de 100, -ptes. al mes. El soci reberà gratuïtament cada mes RUFACA, i podrà assistir i participar en tots els actes que organitzi la nostra entitat.

M'INTERESSA FER-ME SOCI D'AMICS DE CERDANYA

Nom i Cognoms: .....
Adreça : ..... Tel.: .....
Població: .....

FORMES DE PAGAMENT (Preferible a través del Banc o Caixa)

A TRAVES DEL BANC – Rebut anual. . . (1.200, - Ptes.) ! !
– Rebut semestral. (600, - Ptes.) ! !
– Rebut mensual .(100, - Ptes.) ! !

PERSONALMENT – Al local d'Amics de Cerdanya.
– Al compte corrent d'amics de Cerdanya (Oficina de Banca Catalana).

ORDRE DE PAGAMENT

El senyor: .....
autoritza el (Banc o Caixa) .....
a carregar al seu C.C. N° ..... els rebuts corresponents d'Amics de
Cerdanya.

Signatura

VINOS DE CAVAS
Marques de Monistrol
 FUNDADA EN 1858

**DISTRIBUIDOR OFICIAL
 BODEGAS LLIVIA**

TOSAS-SASTRE

JOSE ANTONIO, 4

PUIGCERDA

Palau3

Major, 13 - Telèfon 88 06 99 - Puigcerdà

VINOS EL COTO

DISTRIBUIDOR OFICIAL

BODEGAS LLIVIA